

SZÉCSÉNYI HIRLAP

MEGJELENIK MINDEN PENTEKEN.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 8 korona. Fél évre 4 korona. Negyed évre 2 korona. — Egyes szám ára 16 fillér. — Előfizetések a kiadóhivatalba küldendők.</p>	<p>Felelős szerkesztő: Dr. Essösy Béla. Kiadó tulajdonos: Glattstein Adolf.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI PÉNZEL: reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők. A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.</p>
--	--	--

A fatenyésztésről.

Mi haszna van a fatenyésztésnek egyesekre és a községekre.

Forró nyáron, hol kevés az élőfa, majdnem elviselhetetlen a nagy hőség. Tikkasztó hőségben alig talál árnyat a mezeli munkás a pörzsölő napsugarak ellen. Csapadék hiányban kiszárad a talaj, elpusztul a növényzet, mivel hiányzik a mezőnek a legszebb dísz: a fa.

A fatenyésztés nemcsak a vidék csapadékviszonyait és hőmérsékletét kedvezően befolyásolja, hanem a fák életének fentartására az oly szükséges élelyt nagyban vissza is adják, miáltal fölötté egészséges leendő a befásított vidék.

Köztudomású, hogy szántóföldjeinknek még azon része is elég alkalmas a fatenyésztésre, mely terület különben a mezőgazdasági termelésnél igénybe már nem vehető. A fák fatenyésztése által pl. a vízenyős helyek hasznossá tehetőek, mivel a fűzök a nedves helyek befásítására alkalmasak, a veszők kocsárfonáshoz használhatók. A szántóföldek árkos részeinek akácfával való befásítása megakadályozza a talajomlást, sőt évek múlva a szerszámfának oly kiválóan alkalmas akácfát értékesíteni is lehet.

Erdei kemény fáink közül a tölgyfa, bükkfa, gyertyánfa, kőrisfa ismeresebbek mint olyanok, melyek ugy az építkezésnél.

mint a szerszám- és műfák feldolgozásánál figyelemre méltók. Névezett fák az erdő tenyészeti területének alsó részében helyezkednek el, míg a sudar fenyőfélék az erdő magasabb részein diszlenek, az akácfa homokos területén is elég jól tenyészik.

Mivel az erdei fák szolgáltatják az épület- és szerszámfaanyagot azoknak feldolgozásánál, célszerű felhasználásánál ügyelni kell arra, hogy az építkezésre szánt fákat, valamint a szerszámfáknak valókat is akkor kell levágni, mikor a nedvkeringés szünetel, i. e. december és januárban.

A vízépítésre alkalmas fákat tavasszal szokás kivágni, mikor a nedvkeringés a legnagyobb; a cserkéreg-eltávolítás céljából felhasználandó fákat, valamint a fenyőszálak vágását május és júniusban végzik. A tűzfákra vonatkozólag az a tapasztalat, hogy a júliustól szeptemberig vágott fa adja a legjobb tüzelőanyagot.

A tölgyfát tartósságánál fogva az építkezésnél használják különösen, a kőrisfát, bükkfát az asztalos munkánál használják fel, a gyertyán és bálványfát különösen szívóssága teszi alkalmassá szerszámfák készítésére.

Az épület- és szerszámfák kiválasztása után, felmaradt részt tüzelőfának dolgozzák fel, kiválasztván esetleg a szénégetéshez alkalmasakat. Szénítésre általában mindenféle fanemet lehet felhasználni, de legalkalmasabb a bükkfa, mivel ez adja a legjobb minőségű szenet. Egyébiránt ami a fák feldolgozati-

sát illeti, abból is lehet hasznot húzni. Ha azt az időt választjuk a feldolgozásához, mikor a mezeli munka szünetel, a munkáért járó kiadás kevesebb leendő, ez pedig a mai drága világban szintén valami.

Amily rideg valamely terület fa nélkül, oly annyira tetszetős kinézetű köcsösdűz a házak, és utcák környékének a szép rendben ültetett gyümölcsfa. Gyümölcsfáink közül a legelterjedtebbek: az almafa, körtefa, szilvafa, cseresznyefa, diófa, ritkábban már a nemesített barackfa.

Áldást hozó munka a gyümölcsfatenyésztés különösen napjainkban, midőn már a szőlők nagy része tönkre téve, a mezőgazdasági termelésből származó jövedelem alig haladja meg a 3-4%-ot.

Szorgalmazni kell azért egész vonalon, hogy a községek faiskoláiban mentől több gyümölcsfa legyen nevelve.

Lekell mondanunk arról, hogy majd kapunk az államtól ingyen csemetéket, vagyunk ha nincsen csemeténk, ojtunk, s adjuk el azokat mérsékelt áron a lakosoknak.

Szécsényben f. év őszi ültetésre 300 db. törpe nemesített almafa kerül ki a községi faiskulából, melyek mind kiváló fajok, egészséges ojtványok.

Jobb sorsra érdemes faiskolánk iránt általános az ellenszenv, pedig ha csemetéket (vörli-évre nem ültethetünk, honnan vegyük az oly szükséges gyümölcsfát. Csakis ugy lehet a községek és vidékek ojtványszükség-

TARCZA.

Jobb volt otthon.

*Az életem, a végzetem
 Messzehívott engem;
 Az én édes otthonomból
 Hej, de messze estem.*

*Oly nehéz, olyan szomorú
 Az idegen voltom;
 Szülőházam, a kárpot
 A keblemen hordom.*

*A lelkembe rajzolódik
 Jó anydm orcája;
 Látszik rajta, hogy fájnak
 A levelét várja.*

*Földöttem a magas égen
 Barna felhők járnak;
 Mit izenjek velük az én
 Szép szülőházamnak?*

*Mondjátok ti barna felhők,
 Jól megyen a dolgom;*

*De azt sugja az én szívem,
 Mégis jobb volt otthon.*

Szabó Lipót.

Milyen volt a római nő?

Irta: Molnár Antal.

A Louvre múkincsei közt Augustus családjaól három nőalakkal találkozunk, Livia, Julia s különösen Messalinaeal. Ez utóbbi szobor, melyet a XVII. században vitték Rómából Franciaországba, penteli márványból készült s sokáig Versaillesban volt elhelyezve. A nőalaknak gazdag s buja öltöny-rendjele van; fejét fátyol borítja, melyet a jobb kéz a római matronák sajátos mozdulatával visszavet; a balkaron van a kis Britannicus, mint Bacchus Ceresnek, Hercules Junónak s a kis Jupiter dajkái — nymbák — egyikének karján. A figyelmet azonban rögtön lekötli az arc, melyben a tanulmányozás mély kifejezést fedez föl. Fejőletes pillantásra is legelőször szemünkbe ötlék Messalinánál a tiszta, mindig egyenlő, valódi római típus,

mely inkább a Tiberparti parasztnőknek, mint az aristocratiának sajátja. Bizonyos figyelemmel kell szemlélőnk a fejet, melyben mi megragadó nincs; a színtelen, abstractióval teljes márványtól el kell tekintőnk, mind mélyebben behatolnunk a kifejezésbe, mely lassanként heszéddé alakul. Csak akkor látandjuk kidomborodni a jellemnek ki-nyomatát.

A nyak erős, puha s tömött. Az arc kerek — mi a görög s római szobrokon ritkán fordul elő — egyenletes s duzzad az egészségtől. A száj csinos, a nélkül, hogy épen finom lenne s kedves; a levegőt szívja be. A bőr nélküli az állatúságot, s feszült, jelöl az erős vágyak s égő szerelmek; az izmok lágyak s nem láthatók. A kifejezés valóban egészen hiányzik. A köznapi életben Messalinának csak ugy, mint szobrának a lanyha és szeretetreméltó érzé-
 kellenség egy nemét kelle mutatnia. A szellem mit sem árul el. A tűz belső, a láng csak a vérben folydogál s csak az erekben lobog. Minden országban elismert dolog az, hogy a legtöbb nagy kéjencső leggyakrab-

letét földözni, ha az előjárósággal a falakolakezelő elláthatja. csemelékkal a falskolót, — melyben az éghajlati viszonyokhoz megfelelő fajtájú oltványok lesznek gondos szakfelügyelet mellett nevelve.

Ültessünk tehát fákat időben és mezőn, utcákban és kertekben, sétátereken s a házak környékén, mivel a tenyésztés haszna kiszámíthatatlan. Aljon itt rövid összefoglalásul az egykori „István bácsi” tizennyolc pontja:

1. A fa szerszám- és butoranyagot szolgáltat.
 2. A fa épület-anyagot nyújt.
 3. A fa mint tüzelő-anyag, igen fontos házi szükségleteinket fedezi.
 4. Az élőfasor a legszebb megtartósabb kerítés.
 5. A fa biztos utjelölő télen és éjjeleken át.
 6. A fa a legjobb levegőtisztító.
 7. A fa a pusztító szeleknek leghatározottabb gátja.
 8. A fa a lövész terjedésének hatalmas ellenzője.
 9. A fa az épületek mellett villámhárító.
 10. A fa a háztájnak, tanyának s egész vidéknek legszebb ékessége.
 11. A gyümölcsfa egészséges táplálékot nyújt.
 12. Nyári hőségben a fa utasnak, mezei munkásnak, legelésző nyájnak üdítő árnyat, szolgáltat.
 13. Folyampartok, vizmosások és szakadékoknál a fa hatalmas támaszul szolgál.
 14. A fatenyésztéshez, fafaragáshoz és butorasztalossághoz nélkülözhetetlen a fa.
 15. A kosárfonáshoz szükséges faanyagot a fűz- és mogyorófa adja.
 16. A szederfa, vagy eperfa legfontosabb növénye a gazdasági iparnak, t. i. jelke a selyemtenyésztésnek.
 17. A az élőfa virága a méheknek bő és zamatos legelő szolgáltat.
 18. Éneki madarainknak lakóhelye a fa.
- Alig lehet a fák hasznát mind elősorolni, azért aki csak teheli ültessen fát uton-utfélen, meglevőket pedig ápolják és kímélik.

Aki a fatenyésztést előmozdítja, az magának hasznot és örömet szerez, hazájának, községének pedig oly szolgálatot tesz melynek áldásos emléke még halála után a késő időkre is fennmarad.

Bertha István.

A tanév végén.

Mégcsak néhány nap s Magyarország iskoláinak kapui újra bezárulnak, hogy egy év munkásságának farságai után az ifjúság, a nagy nyári szünidő reg várt kellemes óráit újból élvezhesse.

Hogy az egyes iskolák miképpen feleltek meg mind ama kötelességeknek, melyeket a hivatalos tanterv előír mégcsak részben tudható, mivel az értesítők kiosztása csak ezután történik.

A helybeli tanintézetek is megtartották már vizsgátaikat.

Bizonyára a haladás szemmel láthatólag emelkedett az új írás, és olvasás módszer alkalmazásával.

Úgy látszik, hogy a tanterv minden tantárgynál a szemléltetésre és a rövid előadási formára helyezi a fősúlyt, ami a tanulók fiatal korára való tekintettel a legcélszerűbb is.

Hivatalos elfoglaltságom sajnos meggátolt abban, hogy a vizsgálatok mindenikén jelen lehessen s így azok miként való lefolyásáról nincs módomban beszámolni.

Azonban a véletlen szerencse folytán azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy a helybeli tanonciskola vizsgálatán, mivel ünnepnapra esett, jelen lehettem.

E vizsgálatról általában elmondható, hogy a tanítói kar minden egyes tagja igyekezett a lehető legnagyobb mérvben megfelelni igyekezett az ott követelményeknek, a melyek szükségesek ahhoz, hogy a tanulók szellemileg is oly képzettséget érjenek el, a milyent az ipar és kereskedelem mai színvonalára megkíván.

E törekvés igen szépen nyilvánult meg a tanulók szellemi és műértékét jellemző szakkiallításban.

Kár, hogy az igazgatóság figyelme nem terjedt ki arra, hogy az ily kiállítások nem az iskolaszék tagjai, bíráló bizottság és néhány iparos részére rendeztetnek, hanem általában a nagyközönség számára is.

Ily kiállítások rendezésénél nem csak a tárgyak kiváltsága és műbecse a fő, hanem a keret melyben azok kiállítanak sem mellőzhető.

Varosunk előjárósága az igazgatóság ilyenmő megkérésére bizonyára a legnagyobb készséggel engedte volna át a város ház nagytérmet a mely ily kiállítások tartására bizonyára sokkal alkalmasabb már nagyságánál és célszerűbb beosztásánál fogva is, mint szűk tanterem, a mely oly primitív berendezésű, a milyen csak II. József császár idejében volt nevezhető tanteremnek nem pedig a huszadik században.

Teljesen érthetetlen előttem, hogy a vizsgálat tartama alatt kiállítás helyisége miért volt lezárva?

Hiszen már akkor a bíráló bizottság a kiállított tárgyak feletti szemléjét befejezte?

Vagy tán itt a helyi szokások olyanok, hogy előbb osztalnak ki a díjak s csak aztán következik a hivatalos bírálat megejtése? Bocsánat ezt nem tudtam.

Hogy a kiállítás mily nagy mérvben sikerült, az kitetszik abból is, a jutalmazandók száma oly nagy volt, hogy a bizottság csak a legnagyobb körültekintéssel volt képes a rendelkezésére bocsájtott összeggel akként elosztani, hogy a szorgalom és munka fáradsága nemileg méltányolva legyen.

Érthetetlen azonban a bíráló bizottság azon eljárása, hogy a szabó iparos tanoncok által készült munkák közül csupán csak a magyar szabásu munkák díjaztattak, míg a német szabásu munkák figyelembe sem vettek.

Ez nem méltányos és nem jogos bírálat!

ban őrzi meg nyugalmát, üdeségét, hozsás s mintegy örök ifjúságát. S valóban, volt kicsapongásai közt is fenntarthatóság magogat, dacolniok kell az évekkel e lőnyeknek, kiknek szépségökön kívül nincs egyéb szerencsétlenségök.

A homlok alacsony. A hajnak feketének kellett lenni, észrevehetjük ezt egész alkatától és sűrűségéből; a holtó szárnyához kellett hasonlítani, s hullámszerű, mint a háborgó tengernek. Eohen nyilatkozik leginkább a paraszti erő, mely egy athletára emlékeztet. A szemek szépek, gömbölyűek, kiállóak; se jósságot, se gonoszságot nem árulnak el. Egy hüszke állat szeméi, melyet csak ösztöneinek féltelensége vezérel; vagyis inkább a régi szobrokra emlékeztetnek, melyeket Phöniciában s Ciprus szigetén található. Venus Astarte ázalai, vért szonijazó, érzéki típusára, mely a kínos s kéj kultusát követeli.

Tekintsük meg nyugodtan ezen a történelem fénye által megvilágított szobrot, s észreveendjük, hogy a szép formából kilátszik a szörnyeteg, melyet nem a természet, hanem a koriátlan hatalomnak felelősség nélkülsége és mámore teremtett. Gyálázat

mindazokra, kik másoknak parancsolni akarnak s nem képesek önmaguk felett uralkodni. Messalinának védelmére felhozhatjuk véralakát, de más római nők is voltak-e épen olyan erőteljesek, nem folyt-e ereikben is épen oly nemes vér, nem volt-e épen oly jellemők, s nem maradtak-e mégis becsületes nők? Nem vallotta-e be Germanicus szende özvegye, Agrippina is egy alkalommal Tiberiusnak, hogy érzéki vágyak fogják el s egy férfira van szüksége? S ennek dacára nem maradt-e magában, szeplőtlenül, menten minden szemrehányástól, nem félve a száműzetést sem? Mig az alig trónra lépett Messaline azonnal beszennyezte a bibort, meggyalázta nemét s minden idők számára példaképe maradt a fejedelmi becsületlenségnek.

Hasztalan eszményesíté a szobrász csodálatos művésze e szép és érzéki nő, hasztalan rüházta reá a szűies istennőknek, Junónak és Ceresnek tulajdonságait hasztalan ruházta fel gazdag s elhájoló öntönyfedőzettel, s mindavval, mi Görögország leggyönyörűbb szobrai megdicsőíthet; hasztalan adott alkotásának illemes magatartást, sűrű fátylat, a köztársaság legszebb kora-

beli matrona állását, hasztalan helyezte karjára a kis Britannicust, ki ártatlan kedveskedésével fényt vet az anya jellemére, a művészet nem képes elpalástolni az igazságot. A hazug fátyol leshull, az eszmény elenyészik s a költő illem s a szemérmellen kéjő egész kerete nem bilincseli többé le tekintetünket. Feltárul a nőstény farkas, előtünk áll meztelenül a remegve a kéjtől, amint leírta őt Juvenal a bosszualó, a sűyedő népek utolsó erényével, az undorral eltelt költő; előtünk áll egy szentes helyen, titkon megszőkve a palotából, követve egy rabszolganő által, akit elveteműltségben felülmul, fekete haját szőke parókával elfődve, arany ékszerrel meztelen emődin, füstölő lámpával kezében, felelve a Lycisca (kis nőstény faskas) névre, melyet krétával az ajtóra irt, a járókelőket várva s magához szólítva, rőlük szentes bért követelve. Ez a fennmaradt típus, az műve a nagy festőnek, mely a szobrász alkotását kiegészíti, s tovább fog élni, mint az érc és márvány, ez a valódi, találó, örök kép, mely büntetésként a legkésőbb időkig fenn fog maradni.

Sokkal helyesebbnek találnám, ha a bíráló bizottság csupán két-három díjat állapítana meg nagyobb pénzösszegben, míg a többiek csupán elismerő oklevelet kapnának.

Mert egy és két koronás díjjak osztogatása sem az iskola igazgatóságának tekinthető, sem pedig a tanulók önértékével egy cseppet sem fér össze.

Az ily eljárás nevezhető könyöradamány osztogatásnak, de nem kiállított tárgyak díjazásának.

Általában az egész kiállítás elrendezése a lehető legrosszabb volt.

Vége lévén jutalmak kiosztásának is a iskola rég kiérdemelt öreg szolgálója végre nagy hegyesen kitárta a kiállítás termének ajtaját s látni engedte a régi szüette padokon, költői rendellenességben heverő tárgyak tömkelegét.

A kiállítás sok szép tárgya közül különösen kivált az asztalos iparnál egy modern stílusú könyvszekrény.

A szíjgyártó iparnál néhány szép lószerszám.

Az építő iparnál több apróbb fedélnék minta, végül a tanulók rajz gyűjteménye.

H I R E K.

Heti posta. A magyar *Justitia* ismét diadall aratott azon a collegáján, amely még mindig oly megesontosodva ragaszkodik — a szemet-szemért, fogat-fogért — elvéhez.

Homoeopathiával minden gyógyítható, csak a halál nem.

Békéscsabán a két Zsilinszky fiú megölte Ahim Andrást, a parasztpárt vezérét. Egyszerű, szürke gyilkosság volt: a fiúk apjuk megtámadott lizta becsületéért sikra szálltak.

Az igazság győzött, a bűnös elbukott. A derék csabaik aztán siettek ebből társadalmi kérdést csinálni, fellöntve a dolgot a parasztlak és urak családjának.

Tiltakozzon a magyar parasztság az ellen, mintha ők az egy zsarnok Ahimban összpontosultak volna.

A magyar parasztlak derék, becsületes ember, kérge tenyerének minden barázdája egy sikerült munka jele; Ahim azonban nem volt parasztlak a gyilkosság idejében, őt urrú tették fanatikus hívei, nagyságosnak titulálták, már amint szokás nálunk az ilyenfajta urakat.

Ő is magyar parasztlak volt addig, amíg az ekeszarvát vezette a fehér ökrök mögött, mihelyt azonban eldobta magától a kaszát, megszűnt igaz parasztlak lenni és az urhatnomság becsületesé tette.

Koszorúzzák meg a magyar parasztlak tehet *Justitia* fejét, aki bátran kimondta, hogy a Zsilinszkyek ártatlanok, azaz Ahim bűnös volt, akilől, mint rossz szellemtől nemcsak a csabai híveinek, hanem a nagy magyar parasztlaknak is meg kellett szabadulnia.

Ks.

Becsületes. F. hó 26-án a Weiszféle vendéglőben, Hoffman Dávid rabbi elkövetése tiszteletére bankettet rendeztek, hol először dr. Gutfreund Emili beszélt, méltatta a pap érdemeit és elhucszolt Szécsény közönsége nevében. — Ezután Hoffman Dávid rabbi magas szárnyalású beszédben megköszönte a hozzá való ragaszkodást és kijelenté, hogy Szécsény közönségét mindig emlékeztetében fogja tartani, mint papi működésének első helyét. Bayer Sándor pedig a hitközség nevében bucsuzlatta el, megható szavakkal. — E helyen mond „Isten hozzádot” Hoffman Dávid rabbi mindazoknak, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen nem bucsuzhatott el.

Kinevezés. Dr. Malissza Géza helyi járásbírói joggyakorló az alihunári járásbíróihoz jegyzővé nevezetett ki.

Bizonyos. Mint értesülünk, folyó hó 10-én érkezik városunkba Szombati Kalmán szinigazgató társulatával.

Táppénzek átutalása a munkaadóra. A munkaadó azon az alapon, hogy ez alkalmazottaira nézve érvényes szolgálati és illetmény-szabályzat szerint, az utóbbiak betegségeik esetében a munkaadótól lakást és teljes ellátást igényelhetnek, az alkalmazottakat megillető táppénznek saját részére való kifizetését nem igényelheti. Szolgálati és illetmény-szabályzatban foglalt olyan rendelkezés, mely szerint az alkalmazottak annak ellenében, hogy betegségeik esetén a munkaadótól lakást és teljes ellátást kapnak, az őket megillető táppénzről a munkaadó javára lemondanak, joghatályos nem bír. (állami munkásbiztosító hivatal 5623. számú határozata.)

Korytnica. Ez évben különösen élénk szezon ígérkezik a festői fekvésű, balzsamos levegőjű Korytnicán. A legmakacsabb tengerjárók a velencei kolera-hírekre elhatározták, hogy a felvidék balzsamos fenyőrégiójába mennek és ezt annál nyugodtabban tehetik, mert Korytnicán epidémia sohasem pusztított és azok a nagyarányú befektetések, amelyek ujabbban ennek a kies fürdőnek a kifejlesztésére, alkalmasak a legkényesebb izlésű közönség igényei kielégítésére. Rózsahegyről festői úton vasút visz betegeknek, üdülőknek, nyugalmat kereső pihenőknek egyaránt melegen ajánlható Korytnica, melynek gyógyvize idült és új gyomorhajoknál egyaránt még külföldön is javasolt, napi gyógyital. A fürdőigazgatóság azonnal lelkiismeretesen válaszol minden megkeresésre.

CSARNOK.

A magyar nép és a madár.

Írta: Herman Ottó.

Nem igen van a földkerekségnek oly népe, amely a madár életének megvívására és magyarázására vetekedhetné a magyarral.

Nagy mondás; de he is bizonyítjuk.

A nép tudása és bölcsessége őseredetű példabeszédben nyitja legszebb virágát; a példabeszéd pedig nemzedékek tapasztalásának világos tanúságtétele.

Értezt inés a nagyralátó, de dologtalan lusta embernek ez a mondás: „Senkinek sem röptől a szájába a sült galamb.”

Nem! Meg kell a falatot munkával, szorgalommal keresni; meg kell szolgálni! És milyen mélyre vág a példaszó: „Szegény urnak galambduc a mézárskéke.”

Bizony, ha elpredálta örökét, ha kerüli a munkát, még ezen alul is sülyedhet; de hezeg nem csak az ur, hanem a legkisebb gazda is, ha préda és céda!

„Holló hollónak nem vájja ki a szemit” Nem bizony, mert dögnön tud, fiamadár pusztításban maga is üzi a holló-gonoszságot.

„Holló fészken hatyut keres.” Bolond-

nak vállalkozása ott keresni a tiszta fehéret, ahol a fekete terem, — az ártatlanságot a bűn tanyáján.

És mikor a varju fölkap a házorum károgojára, mit is kiált csak?

Kár, kár Varga Pál,

Hogy a fejed áll.

Vagyis, hogy megérett az így megszólt ember akár a hóhér pallosára!

„Sok lud disznót győz.” Ez arról is szól, hogy a gyenge, nagy számban egyesülve, letorkolhatja az erőset.

De más ám a ludról szóló tanulság ebben:

„Akármeddig neveled a libát, csak lud lud lesz abból.” Más szóval: akinek cinegefogó a neve, abból a nevelés sem teremti bölcslet:

„Sok sas, sok dög.” Mily remek, igaz képe az erőszaknak és következtetésének; de szól ám a példabeszéd a sas nemes tulajdonságairól is, amikor mondja:

„Sas nem fogdos legyet.” Nem is ille nék a hatalmas madár nemességéhez, hogy hitvány légyre vágja karmait; — intéz ez a hatalmas embernek is, hogy kimélje gyöngye embertársát.

„Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” Bizony nem is igen volt a világ folyásában annyi nagyot akaró, keveset bíró emberszarka, mint ma van.

„Csereg a szarka, vendég jön.” Nem is habona, mert a szarka nagyon szemes madár, idegent látva hangot ad s az idegen sokszor vendég is.

„Hitvány madár, ki a fészket rutítja.” Madárra céloz, embert talál; mert bizony nem is ritka szerzet az az ember, akit hitványsága megront, hogy még saját fészket sem kiméli meg: megszólja, rutítja.

Szegény ember házat mondja fészke, meg is van a hasonlatosság: kicsi madár fészke fűszálakból készült, szőrrel, tollal van bételeve — bokor ága hajlik rá, elrejti a fészkekről elől; kicsi ember fészke a zsupos ház. Hálóhelyén, vackában tollas derekaj, párna hivatog, ráboruló akác ágzata védi sok minden bajtól, adja az árnyéket, amelybe emberfia visszavágyik, bárhova veti is a sors hatalma — mert ez a viskó neki édes otthona.

„Ritka madár, a jó asszony.” Pedig ahha az emberfészke az kell, mert a nélkül a legszebb ház is csak a sivárság tanyája; és ilyen tanyán sok a szegény, a bánat, aniról aztán már

„A verebek is csiripolnak.” No de legyen elég ebből ennyi; mert ha a tollam nekiszilajodik, nehezen, vagy nehogy sem keriti annak a sorsnak a végét, amelyet a nép bölcsessége a madárból és természetéből kiteremtett. Bevégzem tehát a sort a szalmafedélű viskók leghívebb harátjával, a ház-nép gyönyörűségével, a füstifecskevel, mely istállóba, cressz alá, de még a kúrtóba is építkezi; bizalmas harátsággal tekint a ház életébe; szemem láttára költi ki és neveli fel kicsinyeit — elszáll télire délszaki vidék messze távolába; de hűségesen visszatér régi fészke, hogy ujából gyönyörködtesse nyilatkozó röplésével, fiának ápolásával, etetésével, de azzal az egyszerű dalával is, amely már hajnalhasadtával hangzik föl és így kezdődik: Kicsit a kicsinek, nagyot a többinek.

Minden családos ember számára ez kincset érő példa!

letét fűdözni, ha az előjárósággal a falkolakezelő elláthatja cseméikkel a falkolát, — melyben az éghajlati viszonyokhoz megfelelő fajtájú olványok lesznek gondos szakfelügyelet mellett nevelve.

Ültessünk tehát fákat erdőben és mezőn, utcákon és kertekben, sétatereken s a házak környékén, mivel a tenyésztés haszna kiszámíthatatlan. Álljon itt rövid összefoglalásul az egykori „István bácsi” tizennyolc pontja:

1. A fa szárszám- és butoranyagot szolgáltat.
 2. A fa épület-anyagot nyújt.
 3. A fa mint tüzelő-anyag, igen fontos házi szükségleteinket fedezi.
 4. Az élőfásor a legszebb legtartósabb kerítés.
 5. A fa biztos utjelölő télen és éjjeleken át.
 6. A fa a legjobb levegőtisztító.
 7. A fa a pusztító szeleknek leghatásosabb gátja.
 8. A fa a lövész terjedésének hatalmas ellenzője.
 9. A fa az épületek mellett villámhárító.
 10. A fa a háztájnak, tanyának s egész vidéknek legszebb ékessége.
 11. A gyümölcsfa egészséges táplálékot nyújt.
 12. Nyári hőségben a fa utasnak, mezei munkásnak, legetésző nyájnak üdítő árnyat szolgáltat.
 13. Folyamparajok, vízmosások és szakadékoknál a fa hatalmas támaszul szolgál.
 14. A falenyésztéshez, fafaragáshoz és butorasztalossághoz nélkülözhetetlen a fa.
 15. A kosárfunáshoz szükséges faanyagot a fűz- és mogyorófa adja.
 16. A szederfa, vagy eperfa legfontosabb növénye a gazdasági iparnak, t. i. jelke a selyemtenyészetnek.
 17. A az élőfa virága a méheknek bő és zamatos legelőt szolgáltat.
 18. Éneklő madarainknak lakóhelye a fa.
- Alig lehet a fák hasznát mind elősorolni, azért aki csak teheti ültessen fát uton-utfélen, meglevőket pedig ápolják és kímélték.

Aki a falenyésztést előmozdítja, az magának hasznát és örömet szerez, hazájának, községének pedig oly szolgálatot tesz melynek áldásos emléke még halála után a késő időkre is fennmarad.

Bertha-István:

A tanév végén.

Mégcsak néhány nap s Magyarország iskoláinak kapui újra bezárulnak, hogy egy év munkásságának fáradozásai után az ifjuság, a nagy nyári szünidő rég várt kellenies órait újból élvezhesse.

Hogy az egyes iskolák miképpen feleltek meg mind ama kötelezettségeknek, melyeket a hivatalos tancsév előír mégcsak részben tudható, mivel az értesítők kiosztása csak ezután történt.

A helybeli tanintézetek is megtartották már vizsgálataikat.

Bizonyára a haladás szemmielláthatólag emelkedett az új írás és olvasás módszer alkalmazásával.

Úgy látszik, hogy a tanterv minden tantárgynál a szemléltetésre és a rövid előadási formára helyezi a fősúlyt, ami a tanulók fiatal korára való tekintettel a legcélszerűbb is.

Hivatalos elfoglaltságom sajnos meggátolt abban, hogy e vizsgálatok mindenikén jelen lehessen s így azok miként való lefolyásáról nincs módomban leszámolni.

Azonban a véletlen szerencse folytán azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy a helybeli tanonciskola vizsgálatán, mivel ünnepnapra esett, jelen lehettem.

E vizsgálatról általában, elmondható, hogy a tanítói kar minden egyes tagja igyekezett a lehető legnagyobb mérvben megfelelni igyekezett azon követelményeknek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a tanulók szellemileg is oly képzettséget érjenek el, a milyent az ipar és kereskedelem mai színvonalára megkíván.

E törekvés igen szépen nyilvánult meg a tanulók szellemi és műértékét jellemző szakkiallításban.

Kár, hogy az igazgatóság figyelme nem terjedt ki arra, hogy az ily kiállítások nem az iskolások tagjai, bíráló bizottság és némi iparos részére rendeztetnek, hanem általában a nagyközönség számára is.

Ily kiállítások rendezésénél nem csak a tárgyak kiválósága és műhece a fő, hanem a keret melyben azok kiállítatnak sem mellőzhető.

Varosunk előjárósága az igazgatóság ilyenmő megkérésére bizonyára a legnagyobb készséggel engedte volna át a városi ház nagytermét a mely ily kiállítások tartására bizonyára sokkal alkalmasabb már nagyságánál és célszerűbb beosztásánál fogva is, mint szűk tanterem, a mely oly primitív berendezésű, a milyen csak II. József császár idejében volt nevezhető tanteremnek nem pedig a huszadik században.

Teljesen értelmetlen előttem, hogy a vizsgálat tartama alatt kiállítás helyisége miért volt lezárva?

Hiszen már akkor a bíráló bizottság a kiállított tárgyak feléni szemléjét befejezte?

Vagy tán itt a helyi szokások olyanok, hogy előbb osztalmak ki a díjak s csak azután következik a hivatalos bírálat megejtése? Bocsánat ezt nem tudtam.

Hogy a kiállítás mily nagy mérvben sikerült, az kitetszik abból is, a jutalmazandók száma oly nagy volt, hogy a bizottság csak a legnagyobb körültekintéssel volt képes a rendelkezésére bocsájtott összeget akként elosztani, hogy a szorgalom és munka fáradsága nemileg méltányolva legyen.

Értelmetlen azonban a bíráló bizottság azon eljárása, hogy a szabó iparos tanoncok által készült munkák közül csupán csak a magyar szabásu munkák díjaztatnak, míg a német szabásu munkák figyelembe sem vétettek.

Ez nem méltányos és nem jogos bírálat!

ban örzi meg nyugalmát, üdeségét, hoszas s mintegy örök ifjuságát. S valóban, volt kicsapongásai közt is fenntarthatóság magogat, dacolniok kell az évekkel e lányoknak, kiknek szépségökön kívül nincs egyéb szerencsétlenségök.

A homlok alacsony. A hajnak feketének kellett lenni, észrevehetjük ezt egész alkataból és sűrűségéből; a holló szárnyához kellett hasonlítani, s hullámszerű, mint a háborgó tengernek. Eöben nyilatkozik leginkább a parasztos erő, mely egy állhatára emlékeztet. A szemek szépek, gömbölyűek, kiállóak; se jóságot, se gonoszságot nem árulnak el. Egy büszke állat szemei, melyet csak ösztöneinek fektelensége vezérel; vagyis inkább a régi szobrokra emlékeztetnek, melyeket Phöniciában s Ciprus szigetén található. Venus Astarte ázsiai, vért szomszjázó, érzéki típusára, mely a kínos s kéj kultusát követeli.

Tekintsük meg nyugodtan ezen a történelem fénye által megvilágított szobrot, s észrevendjük, hogy a szép formából kilátszik a szörnnyeteg, melyet nem a természet, hanem a koriáltlan hatalomnak felelősség nélkülisége és mámore teremtett. Gyalázat

mindazokra, kik másoknak parancsolni akarnak s nem képesek önmaguk felett uralkodni. Messalinának védelmére felhozhatjuk véralakatát, de más római nők is voltak-e épen olyan erőteljesek, nem folyt-e ereikben is épen oly nemes vér, nem volt-e épen oly jellemők, s nem maradtak-e mégis becsületos nők? Nem vallotta-e be Germanicus szende özvegye, Agrippina is egy alkalommal Tiberiusnak, hogy érzéki vágyak fogják el s egy férfira van szüksége? S ennek dacára nem maradt-e magában, szeplőtlenül, menten minden szemrehányástól, nem félve a száműzetést sem? Mig az alig trónra lépett Messaline azonnal beszennyezte a hibort, meggyalázta nemét s minden idők számára példaképe maradt a fejedelmi becsstelenségnek.

Hasztalan eszményesíté a szobrász csodálatos művészete e szép és érzéki nő, hasztalan ruházta reá a szűzies istennőknek, Junónak és Ceresnek tulajdonságait hasztalan ruházta fel gazdag s elbájoló öltönyfedőzettel, s mindavval, mi Görögország leggyönyörűbb szobrai megdicsőíthet; hasztalan adott alkotásának illemes magatartást, sűrű fátylat, a közlérsaság legszebb kora-

beli matrona állását, hasztalan helyezte karkjára a kis Britannicust, ki ártatlan kedveskedésével fényt vet az anya jellemére, a művészet nem képes elpalástolni az igazságot. A hazug fátyol lehull, az eszmény elenyészik s a költött illem s a szemérmellen kéjő egész kerete nem bilincseli többé le tekintetünket. Feltáru a nőstény farkas, előttünk áll meztelenül a remegve a kéjtől, amint leírta őt Juvenal a bosszualó, a selyedő népek utolsó erényeivel, az undorral ellett költő; előttünk ál egy szentes helyen, litkon megszőkve a palotából, követve egy rabszolganő által, akit elveteműtségben felülmul, fekete haját szőke parókával elfödve, arany ékszerrel meztelen emlődön, füstölő lámpával kezében, felelve a Lycisca (kis nőstény faskas) névre, melyet krétával az ajtóra írt, a járókelőket várva s magához szólítva, tőlük szemnyes bért követelve. Ez a fennmaradt típus, az műve a nagy festőnek, mely a szobrász alkotását kiegészíti, s tovább fog élni, mint az érc és márvány, ez a valódi, találó, örök kép, mely büntetésként a legkésőbb időkig fenn fog maradni.

Sokkal helyesebbnek találnám, ha a bíráló bizottság csupán két-három díjat állapítana meg nagyobb pénzösszegben, míg a többiek csupán elismerő oklevelet kapnának.

Mert egy és két koronás díjjak osztogatása sem az iskola igazgatóságának tekintélyével, sem pedig a tanulók önértékével egy cseppet sem fér össze.

Az ily eljárás nevezhető könyöradamány osztogatásnak, de nem kiállított tárgyak díjazásának.

Általában az egész kiállítás elrendezése a lehető legrosszabb volt.

Vége lévén jutalmak kiosztásának is s az iskola rég kiérdemelt öreg szolgálja végre nagy hegyesen kitárta a kiállítás termékét ajtáját s látni engedte a régi szüette padokon, költői rendellenességben heverő tárgyak tömkelegét.

A kiállítás sok szép tárgya közül különösen kivált az asztalos iparnál egy modern stílusú könyvszekrény.

A szíjgyártó iparnál néhány szép lószerszám.

Az építő iparnál több apróbb fedélnék minta, végül a tanulók rajz gyűjteménye.

H I R E K.

Heti posta. A magyar Justitia ismét diadalt aratott azon a collegáján, amely még mindig oly megcsontosodva ragaszkodik — a szemel-szemérl, fogat-fogérlt — elvéhez.

Homoeopathiával minden gyógyítható, csak a halál nem.

Békéscsabán a két Zsilinszky fiú megölte Ahim Andrást, a parasztpárt vezérét. Egyszerű, szürke gyilkosság volt: a fiúk apjuk megtámadott tiszta becsületéért sikra szálltak.

Az igazság győzött, a bűnös elbukott. A derék csabaik aztán siettek ebből társadalmi kérdést csinálni, feltűntve a dolgot a parasztlak és urak családjának.

Tiltakozzon a magyar parasztság az ellen, mintha ők az egy zsarnok Ahimban összpontosultak volna.

A magyar parasztlak derék, becsületes ember, kérges tenyerének minden barzdája egy sikerült munka jele; Ahim azonban nem volt parasztlak a gyilkosság idejében, őt urru tették fanatikus híveit, nagyságosnak titulálták, már amint szokás nálunk az ilyenfajta urakat.

Ő is magyar parasztlak volt addig, amíg az ekeszarvát vezette a fehér ökrök mögött, mihelyt azonban eldobta magától a kaszát, megszűnt igaz parasztlak lenni és az urhatámság becsületesé tette.

Koszorúzzák meg a magyar parasztlak lelkét Justitia fejét, aki bátran kimondta, hogy a Zsilinszkyek ártatlanok, azaz Ahim bűnös volt, akitől, mint rossz szellemtől nemcsak a csabai híveinek, hanem a nagy magyar parasztlaknak is meg kellett szabadulnia.

Ks.

Bucsuéstély. F. hó 26-án a Weiszféle vendéglőben, Hoffman Dávid rabbi elkövetése tiszteletére bankettet rendeztek, hol először dr. Gutfreund Emili beszélt, méltatta a pap érdemeit és elbucsuézott Szécsény községe nevében. — Ezután Hoffman Dávid rabbi magas szárnyalású beszédben megköszönte a hozzá való ragaszkodást és kijelenté, hogy Szécsény községét mindig emlékezetében fogja tartani, mint papi működésének első helyét. Bayer Sándor pedig a hitközség nevében bucsuztatta el, megható szavakkal. — E helyen mond „Isten hozzádot” Hoffman Dávid rabbi mindazoknak, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen nem bucsuzhatott el.

Kinevezés. Dr. Malissza Géza helybeli járásbírói joggyakornok az alihunári járásbíróshoz jegyzővé neveztetett ki.

Balnézet. Mint értesülünk, folyó hó 10-én érkezik városunkba Szombati Kalmán szinigazgató társulatával.

Táppénzek átadásása a munkaadóra. A munkaadó azon az alapon, hogy ez alkalmazottaira nézve érvényes szolgálati és illetmény-szabályzat szerint, az utóbbiak betegségeik esetében a munkaadótól lakást és teljes ellátást igényelhetnek, az alkalmazottakat megillető táppénznek saját részére való kifizetését nem igényelheti. Szolgálati és illetmény-szabályzatban foglalt olyan rendelkezés, mely szerint az alkalmazottak annak ellenében, hogy betegségeik esetén a munkaadótól lakást és teljes ellátást kapnak, az őket megillető táppénzről a munkaadó javára lemondanak, joghatályos nem bír. (állami munkásbiztosító hivatal 5623. számú határozata.)

Korytnica. Ez évben különösen élénk szezon ígérkezik a festői fekvésű, balzsamos levegőjű Korytnicán. A legmakacsabb tengerjárók a velencei kolerahírekre elhatározták, hogy a felvidék balzsamos fenyőrégiójába mennek és ezt annál nyugodtabban tehetik, mert Korytnicán epidémia sohasem pusztított és azok a magyaranyu bejelentések, amelyek ujabbban ennek a kies fürdőnek a kifejlesztésére, alkalmasak a legkényesebb izlésű közbönség igényei kielégítésére. Rózsahegyről festői úton vasút visz belegeknek, üdülőknak, nyugalmat kereső pihenőknek egyaránt melegen ajántható Korytnica, melynek gyógyvize idült és új gyomorhajoknál egyaránt még külföldön is javasolt, napi gyógyital. A fürdőigazgatóság azonnal telkiismeretesen válaszol minden megkeresésre.

CSARNOK.

A magyar nép és a madár.

Írta: Herman Ottó.

Nem igen van a földkerekségnek oly népe, amely a madár életének megvívásában és magyarázásában vetekedhetnék a magyarokkal.

Nagy mondás; de he is bizonyítjuk.

A nép tudása és bölcsessége őseredetű példabeszédben nyitja legszebb virágát; a példabeszéd pedig nemzedékek tapasztalásának világos tanúságtétele.

Ezért intés a nagyralátó, de dologtalan lusta embernek ez a mondás: „Senkiinek sem röpül a szájába a sült galamb.”

Nem! Meg kell a falatot munkával, szorgalommal keresni; meg kell szolgálni! És milyen mélyre vág a példaszó: „Szegény urnak galambduc a mészárszéke.”

Bizony, ha elpredálta örökét, ha kerüli a munkát, még ezen alul is sülyedhet; de hezeg nem csak az ur, hanem a legkisebb gazda is, ha préda és céda!

„Holló hollónak nem vájja ki a szemit.” Nem bizony, mert dögnön tul, fiomadár pusztításban maga is őzi a holló-gonoszságot.

„Holló fészken hattyut keres.” Bolond-

nak válalkozása ott keresni a tiszta fehéret, ahol a fekete terem, — az ártatlanságot a hűn tanyáján.

És mikor a varju fölkap a házorum károgojára, mit is kiáll csak?

Kár, kár Varga Pál,

Hogy a fejed áll.

Vagyis, hogy megérett az így megszólított ember akár a hóhér pallosára!

„Sok lud disznót győz.” Ez arról is szól, hogy a gyenge, nagy számban egyesülve, letorkolhatja az erőset.

De más ám a ludról szóló tanulság ebben:

„Akármeddig neveled a libát, csak lud lud lesz abból.” Más szóval: akinek cinegefogó a neve, abból a nevelés sem teremt bölcsét:

„Sok sas, sok dög.” Mily remek, igaz képe az erőszaknak és következésének; de szól ám a példabeszéd a sas nemes tulajdonságairól is, amikor mondja:

„Sas nem fogdos legyet.” Nem is illenék a hatalmas madár nemességéhez, hogy hitvány légyre vágja karmait; — intéz ez a hatalmas embernek is, hogy kimélje gyöngy embertársát.

„Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” Bizony nem is igen volt a világ folyásában annyi nagyot akaró, keveset bíró ember-szarka, mint ma van.

„Csereg a szarka, vendég jön.” Nem is habona, mert a szarka nagyon szemes madár, idegent látva hangot ad s az idegen sokszor vendég is.

„Hitvány madár, ki a fészket rutítja.” Madárra céloz, embert talál; mert bizony nem is ritka szerzet az az ember, akit hitványsága megront, hogy még saját fészket sem kiméli meg: megszólja, rutítja.

Szegény ember házat mondja fészkeinek, meg is van a hasonlatosság: kicsi madár fészke fűszálakból készült, szőrrel, tollal van hétéltve — bokor ága hajtik reá, elrejti a fészkekről elől; kicsi ember fészke a zsupos ház. Hálóhelyén, vackában tollas derekaj, párna hivatog, ráboruló akác ágazata védi sok minden hajtól, adja az árnyékot, amelybe emberfia visszavágyik, hárbova veti is a sors hatalma — mert ez a viskó neki édes otthona.

„Ritka madár, a jó asszony.” Pedig ahba az emberfészkebe az kell, mert a nélkül a legszebb ház is csak a sivárság tanyája; és ilyen tanyán sok a szegény, a bánat, amiről aztán már

„A verebek is csiripolnak.” No de legyen elég ebből ennyi; mert ha a tollam nekiszilajodik, nehezen, vagy sehogy sem keríti annak a sorsnak a végét, amelyet a nép bölcsessége a madártól és természetéből kiteremtett. Bevégezem tehát a sort a szálfafedő viskók leghívebb barátjával, a háznép gyönyörűségével, a füstileckével, mely istállóba, eresz alá, de még a kúrtóba is építkezi; bizalmas barátsággal tekint a ház életébe; szemem láttára költi ki és neveli fel kicsinyeit — elszáll télire délszaki vidék messze távolába; de hűségesen visszatér régi fészkehez, hogy újból gyönyörködtessen nyíllaló röpülésével, fiának ápolásával, etetésével, de azzal az egyszerű dalával is, amely már hajnalhasadtával hangzik föl és így kezdődik: Kicsit a kicsinek, nagyot a többinek.

Minden családos ember számára ez kincset érő példa!

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. húsfogyasztó közönséget értesíteni, hogy Szécsényben (Rákóczi-ut 186. szám) saját házamban folyó évi július 2-án

hentes- és mészáros üzletet

nyitottam. — Hol naponta friss vágású hús, finom hideg-felvágott, úgy ozsonna mint estebédre alkalmas füstölt sonka, prágai karéj, kassai kötött sonka, vörös- és fehér kolbász-félék stb. minden időben kaphatók.

Egyben hivatkozom arra, hogy e szakmában mint képzett embert üzletvezető CSULIK JÓZSEF urat volt szerencsém megnyerni, ki e szakmában úgy a fővárosi mint külföldi nagyobb üzletekben működött s a legjobb bizonyítványt érdemelte ki. — Ennélfogva a legjobban biztosíthatom a n. é. közönséget izletes, finom mészáros- és hentesárak pontos kiszolgálásáról.

Szíves pártfogásért esedezve, maradtam

Tisztelettel

Mihalik Gusztávné.

Egy rövid zongora
kitűnő állapotban olcsón
eladó!

Bővebbet: Bissitzki Miksnénál Szécsényben.

Rérbeadó!

A Rákóczi-utcában egy bolti helyiség
utcai lakással és hozzátartozókkal
Értekezni lehet: BRAUN MÓRNÉNÁL.

Papirszalvéták

kaphatók!

Glattstein Adolf papíráruházában, Szécsény.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a rárósmulyadi

vavas és szónsavas **savanyuvíz**

árusításával Szécsényben HERCZOG IZIDOR
fűszerkereskedőt biztam meg, hol

Övegenként 8 fill.-rt kaphatók.

Tisztelettel
SVARCZ SOMA,
rárósmulyadi fürdőtulajdonos.

GLATTSTEIN ADOLF

könyvnyomdaja, könyv- és papirkereskedese — M. kir. dohány- és szivarárudaja

Szécsényben.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát író-, rajz-, irodai- és iskolai felszerelésekben.
Könyvnyomdai munkák jutányos áron készülnek.

Egy jóbából való ügyes fiú könyvnyomdában tanulóul felvették.

Üzlet megnyitás!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy
Szécsényben, az Otsenás-féle házban (Rákóczi-ut 44. szám alatt.)

gazdasági- és varrógép-üzletet nyitottam.

Raktáron tartom: az összes gyártmányu gazdasági-gépek és bármily rendszerű
varrógépet, melyeket **ugy készpénzért, mint kényelmes részletre is** belehet szerezni.

Becsés pártfogásért esedezik mély tisztelettel

Glausius Béla, gazdasági- és varrógépkereskedő. **Szécsényben.**